



1
8



CRNA GORA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE



amis

BILTEN

37 – 2010 Živa stoka
AGRARNI MARKETINŠKI INFORMACIONI SISTEM
CRNE GORE





15. septembar 2010. Vol. 5, Broj 37

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore www.minpolj.gov.me
www.amiscg.org

Ponuda na stočnim pijacama	2-3
Pregled cijena žive stoke	3-7
Suzbijanje metiljavosti	8-9

PONUDA NA STOČNIM PIJACAMA

Organizovan otkup jagnjadi

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u saradnji sa mesnim industrijama i ove godine je organizovalo otkup tržišnih viškova jagnjadi po otkupnoj cijeni od 2,4€/kg žive mjere. Otkup će početi 15 septembra i trajće do 15 oktobra 2010. godine

Najbolja ponuda jagnjadi prethodne nedjelje bila je u Pljevljima. U ponudi je bilo 150 jagnjadi po cijeni 2,4 €/kg žive mjere. U Nikšiću cijena jagnjadi se kretala od 2,35 do 2,7 €/kg žive mjere, i u ponudi je bilo 140 jagnjadi.

Na stočnim pijacama u Beranama i Podgorici ponuđeno je po 40 jagnjadi, sa cijenom 2,3 do 2,4€/kg žive mjere u Beranama, odnosno 2,5 €/kg žive mjere u Podgorici.

U Bijelom Polju trgovina jagnjadima se obavlja na farmama po cijeni od 2,2 do 2,3€/kg žive mjere.

U Baru cijena jagnjadi se kretala od 2,5 do 3€/kg žive mjere i u ponudi je bilo 10 jagnjadi.

Bar

Ove nedjelje cijene jagnjadi su nešto niže u odnosu na prethodnu nedjelju. Ponude na pijaci nije bilo, trgovina se obavlja direktno na farmi. Tražnja za teladi je nešto slabija od ponude dok je trgovina ostalim kategorijama uobičajna.

Berane

Na stočnoj pijaci u Beranama ove nedjelje bila je dobra ponuda svih vrsta i kategorija stoke. Cjenovni trend i tražnja su bili na prošlonedjeljnom nivou.

Nikšić

Cijene žive stoke u Nikšiću su na prošlonedjeljnom nivou. Bilježimo umjeren pad cijene jaradi koja se prodaju po 2.75€/kg žive mjere. Ponuda jagnjadi je i dalje najbolja a kupoprodaja svih vrsta i kategorija se obavlja direktno na farmama.

Pljevlja

Na pljevaljskim pijacama bila je dobra ponuda stoke. I dalje je najviše u ponudi bilo jagnjadi sa dogovorenom cijenom od 2,4€/kg žive mjere. Da napomenemo i to da je protek-

le sedmice u Pljevljima održana osma izložba priplodne stoke.

Bijelo Polje

I ove nedjelje cijene žive stoke nijesu se bitnije mijenjale na bijelopoljskim stočnim pijacama u odnosu na prethodnu. Dobra ponuda je kod kategorije teladi, dok se kod jagnjadi trgovina odvija većinom na farmi .

Podgorica

I dalje slaba ponuda jagnjadi u Podgorici oko 40 grla sa cijenom od 2,3 do 2,5 €/kg žive mjere. Prasad su prodavana po 3,2 €/kg žive mjere dok su jarad koštala 2,5 do 2,7€/kg žive mjere. Cijene ostalih vrsta i kategorija stoke su na istom nivou kao prethodne nedjelje.



CRNA GORA MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

IZVJEŠTAJ O CIJENAMA ŽIVE STOKE

Datum prikupljanja podataka: 9. do 15. 9. 2010. godine
Izveštaj sastavila: Služba za selekciju stoke

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
1	Telad 80-160 kg SIM kg	~	2.80 (2.80-2.80)	2.90 (2.80-3.00)	~	2.80 (2.60-2.80)	~	2.83 (2.73-2.87)
2	Telad 80-160 kg kg	2.90 (2.70-3.20)	2.80 (2.60-2.80)	2.40 (2.30-2.70)	3.00 (2.80-3.20)	2.80 (2.60-2.80)	2.90 (2.80-3.00)	2.80 (2.63-2.95)
3	Junad do 300 kg kg	2.00 (2.00-2.00)	~	~	1.60 (1.50-1.80)	1.90 (1.80-2.10)	2.20 (2.00-2.40)	1.93 (1.83-2.08)
4	Junad preko 300 kg kg	~	1.80 (1.50-2.00)	1.60 (1.60-1.70)	1.60 (1.50-1.80)	1.60 (1.55-1.70)	~	1.65 (1.54-1.80)
5	Krave za klanje SIM kg	~	1.20 (1.20-1.20)	1.00 (0.90-1.20)	~	1.20 (1.15-1.25)	~	1.13 (1.08-1.22)
6	Krave za klanje kg	1.00 (0.90-1.00)	0.80 (0.80-1.00)	0.90 (0.80-1.00)	1.00 (0.80-1.20)	1.10 (0.90-1.15)	0.90 (0.80-1.20)	0.95 (0.83-1.09)
7	Prasad kg	3.20 (3.20-3.50)	3.00 (3.00-3.00)	3.20 (3.00-3.50)	3.50 (3.20-3.50)	3.00 (3.00-3.30)	3.20 (3.00-3.40)	3.18 (3.07-3.37)
8	Svinje tovljenici kg	~	~	~	~	~	2.30 (2.30-2.30)	2.30 (2.30-2.30)
9	Jagnjad kg	2.60 (2.50-3.00)	2.30 (2.30-2.40)	2.30 (2.20-2.30)	2.50 (2.35-2.70)	2.40 (2.40-2.40)	2.40 (2.30-2.50)	2.42 (2.34-2.55)
10	Šilježad kg	~	~	~	~	2.20 (2.00-2.25)	~	2.20 (2.00-2.25)
11	Ovce za klanje kg	~	~	~	~	~	1.50 (1.50-1.60)	1.50 (1.50-1.60)
12	Jarad kg	3.30 (3.00-3.50)	2.50 (2.50-2.50)	2.50 (2.50-2.60)	2.75 (2.75-2.75)	~	2.50 (2.40-2.70)	2.71 (2.63-2.81)

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Prijevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
13	Priplodne ovce grlo	~	100.00 (80.00-100.00)	~	100.00 (80.00-120.00)	~	~	100.00 (80.00-110.00)
14	Priplodne koze grlo	~	80.00 (60.00-90.00)	~	90.00 (70.00-100.00)	~	~	85.00 (65.00-95.00)
15	Priplodne junice HF grlo	~	~	~	1,200.00 (1,000.00-1,400.00)	~	~	1,200.00 (1,000.00-1,400.00)
16	Priplodne krave SIM grlo	~	~	~	~	1,300.00 (1,200.00-1,400.00)	~	1,300.00 (1,200.00-1,400.00)
17	Priplodne krave HF grlo	~	~	~	1,300.00 (1,000.00-1,500.00)	~	~	1,300.00 (1,000.00-1,500.00)
18	Priplodne krave Melez grlo	~	800.00 (500.00-1,000.00)	700.00 (500.00-1,000.00)	800.00 (600.00-100.00)	~	700.00 (700.00-700.00)	750.00 (575.00-700.00)

	Riba jm	Bar Riblja pijaca	Budva Riblja pijaca	Herceg Novi Riblja pijaca	Kotor Riblja pijaca	Podgorica Riblja pijaca	Crna Gora
1	Brancin kg	9.00 (8.00-10.00)	10.00 (8.00-10.00)	10.00 (8.00-10.00)	10.00 (8.00-10.00)	~	9.75 (8.00-10.00)
2	Barbun kg	4.00 (3.00-6.00)	6.00 (4.00-10.00)	5.00 (3.00-7.00)	6.00 (4.00-10.00)	~	5.25 (3.50-8.25)
3	Oslić kg	5.00 (3.00-7.00)	5.00 (4.00-8.00)	5.00 (3.00-10.00)	5.00 (4.00-8.00)	~	5.00 (3.50-8.25)
4	Muzgavac kg	4.00 (3.00-4.00)	~	4.00 (4.00-5.00)	~	~	4.00 (3.50-4.50)
5	Grdoba kg	8.00 (7.00-10.00)	8.00 (6.00-8.00)	8.00 (5.00-10.00)	7.00 (6.00-8.00)	~	7.75 (6.00-9.00)
6	Raža kg	5.00 (4.00-6.00)	8.00 (6.00-8.00)	8.00 (5.00-8.00)	8.00 (6.00-8.00)	~	7.25 (5.25-7.50)
7	Kozice kg	~	8.00 (8.00-10.00)	10.00 (10.00-10.00)	8.00 (8.00-10.00)	~	8.67 (8.67-10.00)
8	Gira kg	~	~	~	3.00 (2.00-3.00)	~	3.00 (2.00-3.00)
9	Srdela kg	~	~	5.00 (4.00-5.00)	~	~	5.00 (4.00-5.00)
10	Inćun kg	~	~	3.00 (2.00-4.00)	~	~	3.00 (2.00-4.00)
11	Lignje kg	~	10.00 (8.00-10.00)	15.00 (12.00-15.00)	10.00 (8.00-10.00)	~	11.67 (9.33-11.67)
12	Skuša kg	~	~	5.00 (4.00-6.00)	~	~	5.00 (4.00-6.00)
13	Orada kg	9.00 (8.00-10.00)	10.00 (8.00-10.00)	10.00 (8.00-10.00)	10.00 (8.00-10.00)	~	9.75 (8.00-10.00)
14	Pastrmka Kalifo- nijska kg	5.00 (4.00-5.00)	5.00 (4.00-5.00)	5.00 (5.00-6.00)	5.00 (4.00-5.00)	~	5.00 (4.25-5.25)

*Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 6-12.9.2010. godine

Jedinica mere din/kg			Težina/ uzrast		Rasa		Centralna Srbija										Vojvodina					Dominantna cena Srbija		
							Beograd	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor		S.Mitrovica	Subotica
Dviske	sve težine	sve rase	160	150	120	150																		150
Jagnjad	sve težine	sve rase	210	190	180	190	200	200	200	200	200	220	200		180	190	200	200	180					200
Jarad	None	sve rase	180	180	180	180	160				170	190		160	180	180	170							180
Junad	<=300kg	SM	190	160	160	140	170																	
Junad	350-480kg	sve rase	140				170		160					160										
Junad	>480kg	sve rase	165												140	145	170							170
Koze	sve težine	sve rase	110	100	100	100	90		80						120	90								100
Krave za klanje	sve težine	HF																						
Krave za klanje	sve težine	SM		110	100	100	100	120							100	100	100							100
Krmače za klanje	>130kg	sve rase	115	100	100	100								100		110	100							100
Ovca	sve težine	sve rase	120	110	110	110	100	110	120						90	100	100							110
Ovnovi za priplod	sve težine	sve rase	150	120	130			120																120
Prasad	16-25kg	sve rase	140	150	150	140	130	170	140	150	150	180		180	170	200	150	160	155					150
Prasad	<=15kg	sve rase	150	150	170	140	170	150	160	160	200				320	250	270							170
Telad	80-160kg	HF	270																					270
Telad	80-160kg	SM	310	300	300	300	270	280							270	280	300							300
Tovljenici	80-120kg	sve rase	130	120	120	130	100	130	140	160	140			145	130	140	120	130						130
Tovljenici	>120kg	sve rase	125	110	110	100	100	100	125	130				120	110	120								125
Šliježad	sve težine	sve rase	160	150	155	140	160	140							150									160

Cijene su izražene u dinarima. (1Euro = 105 dinara)

Izvor: STIPS

Prikaz cijena u kn/kg za grupu proizvoda / stoka, meso i mesne preradevine

Prices for product group Stočni sajam-livestock market Tip cijene:

Geografska podjela: HR Regije

U razdoblju: od 06.09.2010 do: 12.09.2010(Tjedan:36)



Uspoređeno s razdobljem: od 23.08.2010 do: 29.08.2010(Tjedan:34)

Proizvod	Tip	Istra, Primorje i Dalma- cija			Kontinentalna Hrvatska			Hrvatska		
		Cijena	Stara	Razl.	Cijena	Stara	Razl.	Cijena	Stara	Razl.
tele simental (80-160 kg)-calf .	Min	22,00	24,00	-2,00	18,00	18,00	0,00	18,00	18,00	0,00
	Max	30,00	28,00	2,00	29,00	29,00	0,00	30,00	29,00	1,00
	Prosjeck	25,39	25,56	-0,17	23,15	23,26	-0,11	23,22	23,34	-0,12
tele holstajn (80-160kg)-calf .	Min	----	----	----	18,00	18,00	0,00	18,00	18,00	0,00
	Max	----	----	----	23,00	23,00	0,00	23,00	23,00	0,00
	Prosjeck	----	----	----	19,33	19,37	-0,04	19,33	19,37	-0,04
junica simental (za klanje)-heifer .	Min	----	----	----	10,00	9,00	1,00	10,00	9,00	1,00
	Max	----	----	----	12,00	12,00	0,00	12,00	12,00	0,00
	Prosjeck	----	----	----	10,88	10,99	-0,11	10,88	10,99	-0,11
junica holstajn (za klanje)-heifer .	Min	----	----	----	9,00	9,00	0,00	9,00	9,00	0,00
	Max	----	----	----	10,00	10,00	0,00	10,00	10,00	0,00
	Prosjeck	----	----	----	9,50	9,50	0,00	9,50	9,50	0,00
bik simental (>450kg)-beef .	Min	12,00	12,00	0,00	10,00	10,00	0,00	10,00	10,00	0,00
	Max	18,00	15,00	3,00	13,00	13,50	-0,50	18,00	15,00	3,00
	Prosjeck	14,04	12,51	1,53	11,65	11,91	-0,26	11,66	11,91	-0,25
bik holstajn (300-450 kg)-beef .	Min	----	----	----	10,00	10,00	0,00	10,00	10,00	0,00
	Max	----	----	----	11,00	11,00	0,00	11,00	11,00	0,00
	Prosjeck	----	----	----	10,65	10,65	0,00	10,65	10,65	0,00
krava simental (za klanje)-cow .	Min	10,00	10,00	0,00	3,00	3,00	0,00	3,00	3,00	0,00
	Max	10,00	10,00	0,00	9,00	9,00	0,00	10,00	10,00	0,00
	Prosjeck	10,00	10,00	0,00	6,18	6,15	0,03	6,19	6,16	0,03
odojak (25-35 kg)-piglets .	Min	16,00	18,00	-2,00	10,00	10,00	0,00	10,00	10,00	0,00
	Max	18,00	20,00	-2,00	17,00	17,00	0,00	18,00	20,00	-2,00
	Prosjeck	17,88	18,01	-0,13	11,61	11,55	0,06	11,65	11,58	0,07
svinja (80-120 kg)-pig .	Min	10,50	10,50	0,00	8,00	8,00	0,00	8,00	8,00	0,00
	Max	15,00	15,00	0,00	12,00	13,00	-1,00	15,00	15,00	0,00
	Prosjeck	13,54	13,73	-0,19	9,66	9,43	0,23	9,69	9,46	0,23
krmača (za klanje)-sow .	Min	----	----	----	5,00	5,00	0,00	5,00	5,00	0,00
	Max	----	----	----	7,00	7,00	0,00	7,00	7,00	0,00
	Prosjeck	----	----	----	6,00	5,75	0,25	6,00	5,75	0,25
janjad-lambs .	Min	20,00	18,00	2,00	17,00	16,00	1,00	17,00	16,00	1,00
	Max	35,00	30,00	5,00	25,00	26,00	-1,00	35,00	30,00	5,00
	Prosjeck	24,76	22,67	2,09	19,28	19,23	0,05	23,39	21,98	1,41
jare-kid goat .	Min	----	----	----	23,00	23,00	0,00	23,00	23,00	0,00
	Max	----	----	----	25,00	26,00	-1,00	25,00	26,00	-1,00
	Prosjeck	----	----	----	23,05	23,08	-0,03	23,05	23,08	-0,03
ždrijebe-foal .	Min	----	----	----	13,00	----	----	13,00	----	0,00
	Max	----	----	----	13,00	----	----	13,00	----	0,00
	Prosjeck	----	----	----	13,00	----	----	13,00	----	0,00

Cijene su izražene u kunama. (1Euro = 7,23 Kuna)

Izvor: TISUP

COMMISSION EUROPEENNE		CENE STOKE ZA KLANJE U EU																Datum													
Direction générale de l'Agriculture		CENE NA TRŽIŠTU ZEMLJE ČLANICE																od: 30.08.10													
DZ. Viandes bovine, porcine, ovine et aviculture		PRIX DE MARCHÉ - ETATS MEMBRES																do: 05.09.10													
		MARKET PRICES - MEMBER STATES																													
EURO/100kg PC/DW		BE	BG	CZ	DK	DE	EE	GR	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	EU	Promena poslednji	
Junad U2	329.5	309.7	326.1	320.8	443.3	341.7	345.0	312.6	372.0							246.8	348.1		303.8	320.8	253.6	350.1		298.6	369.0	322.5	381.1	351.9	3.59		
Junad U3	307.1	302.7	325.3	316.0	427.1	332.1	331.0	314.4	367.6							260.1	328.3		296.7	321.8	257.8	341.6		300.4	354.7	323.5	371.9	335.5	1.2		
Junad R2	279.9	268.2	295.4	310.3	345.5	237.9	411.4	320.8	313.0	297.2	334.8					176.4	232.7	221.2	261.5	312.0	241.1	339.0	240.1	292.2	281.1	325.3	310.4	307.9	318.8	6.99	
Junad R3	257.1	268.4	288.4	320.3	309.1	416.7	323.1	307.0	300.8	350.3						235.8	321.2		310.0	261.8	312.1	246.6	334.6	236.4	293.8	281.9	327.5	312.6	309.2	316.9	4.86
Junad O2	244.6	269.6	273.1	308.1	274.9	230.0	401.9	282.1	267.0	281.5	275.0	289.0	170.3	225.5	277.3	230.9	310.0	283.1	292.0	234.2	313.1	249.9	266.0	279.8	283.1	295.9	283.3	272.7	0.50		
Junad O3	232.2	260.1	271.8	303.7	275.0	237.9	403.1	297.9	262.0	275.7	273.1	289.0	165.7	241.8	272.2	310.0	258.4	285.8	285.8	239.5	321.5	241.5	272.4	271.8	289.7	304.7	288.1	278.4	104		
Junad	299.0	266.1	287.8	308.2	301.6	231.5	441.2	316.8	312.3	302.6	355.6	289.0	169.8	232.5	333.3	229.7	310.0	275.8	354.4	239.7	334.9	248.7	289.8	279.7	290.3	306.1	300.8	315.4	3.13		
Bikovi R3	268.2	283.4	223.4	280.9												247.9								285.2	300.3		280.0		261.3	0.04	
Bikovi	268.2	283.4	223.4	280.9												247.9								285.2	300.3		280.0		261.3	0.04	
Goveda U2																															
Goveda U3																															
Goveda U4																															
Goveda R3																															
Goveda R4																															
Goveda O3																															
Goveda O4																															
Goveda																															
Krave R2	269.6																														
Krave R3		232.8	285.4	256.5																											
Krave R4		231.1	287.7	257.5																											
Krave O2	228.7	208.6	221.3	232.5	195.6	199.1	182.2	264.0	242.1	204.0																					
Krave O3	219.4	192.3	206.6	251.8	238.6	187.2	196.2	189.1	269.0	245.8	220.9																				
Krave O4	215.0	187.6	252.4	244.3	179.0	196.2	214.0	260.0	245.6																						
Krave P2	188.9	168.1	173.9	187.4	188.6	163.6	182.1	137.6	216.0	220.0	178.7	157.0	148.2	157.9	235.0	166.8															
Krave P3	180.3	163.7	166.0	216.5	201.2	166.1	195.0	163.4	241.0	239.6	188.7	157.0	157.6	168.5	235.2	172.7															
Krave	224.8	170.7	202.8	223.4	230.2	166.3	196.3	188.2	267.4	241.9	195.6	157.0	152.9	169.7	268.4	178.7															
Junice U2	356.0		300.3	309.1																											
Junice U3	337.5		262.5	338.5	300.4																										
Junice R2	280.5		245.9	289.3	300.7																										
Junice R3	270.5	281.4	245.0	313.2	293.8																										
Junice R4		221.9	240.6	316.1	287.0																										
Junice O2		245.0	214.5	232.9	237.2	207.3	387.4	259.3	267.0	279.2	288.9																				
Junice O3		221.0	279.1	241.9	206.2	384.8	283.1	282.0	285.6	242.6																					
Junice O4		216.1	275.7	246.0	168.4																										
Junice	316.2	245.8	229.8	295.5	274.3	203.0	389.3	325.1	338.4	295.8	371.5	244.0	163.5	188.4	320.0	200.2	227.3	290.7	274.8	333.0	222.3	254.2	214.0	250.2	288.9	316.3	316.8	0.74			
Polutke	250.1	214.5	245.1	273.5	268.8	199.0	372.1	299.9	290.1	280.9	331.9	238.8	162.5	200.6	308.3	198.0	102.1	226.1	282.7	278.0	301.3	196.3	260.9	222.3	234.0	276.7	303.1	283.5	0.69		
Promena poslednje nedelje	0.0	30.8	0.8	-0.7	-0.3	12	0.0	3.0	0.1	-3.0	5.2		-2.2	12	0.4	11		13	-13	15	-0.3	0.3	4.6	18	15	-12	-19		0.69		

Izvor: EU Komisija

SUZBIJANJE METILJAVOSTI

Metiljavost je najviše raširena parazitska bolest goveda, ovaca i koza. Od nje najčešće oboljevaju životine koje napasaju na vlažnim i močvarnim pašnjacima. Osim toga, do oboljenja može doći i pri napajanju stoke vodom u kojoj ima uzročnika oboljenja ili pri stajskoj ishrani ako se životinje hrane zelenom hranom ili nedovoljno osušenim sijenom, odnosno hranom koja potiče sa područja zaraženog metiljom. Ova parazitska bolest se najčešće javlja krajem ljeta i u jesen, ali to ne znači da do nje ne može doći u bilo koje godišnje doba.

Ovu bolest izaziva parazit veliki i mali metilj prodiranjem u organizam životine. Ona nanosi velike štete govedarstvu, ovčarstvu i kozarstvu. Možemo razlikovati dva toka bolesti, nagli (akutni) i lagani (hronični). Nagli tok je ređi ali su zato znaci bolesti znatno uočljiviji. U ovom toku bolesti dolazi do nagle malaksalosti gubitka apetita i povišene temperature. Ona je mnogo opasnija i završava se uginućem, kao posljedica velikog oštećenja jetre oboljele životinje. Kod drugog oblika oboljenja tj. Laganog (hroničnog), koji je mnogo dugotrajniji pojavljuju se crijevne upale sa teškim prolivima, apetit je promjenljiv čas dobar čas slabiji, dolazi do postepenog mršavljenja i što je za proizvođače mlijeka važnije, opada proizvodnja mlijeka za 20%.

U početku bolesti, tim prije ako životinja nije napadnuta velikim brojem metilja, ovi znaci nijesu jako uočljivi, te stočar ne primećuje da mu goveda bez vidljivih razloga ne napreduju, mada ih dobro hrani. Uzročnik ove opake bolesti je parazit veliki metilj (*Fasciola hepatica*) Ovaj parazit je pljosnatog listolikog oblika dužine 1 do 3 cm, sivoružičaste boje.

Da bi se stočari uspješnije suprostavili ovoj bolesti potrebno je da upoznaju razvojni ciklus ovog parazita.

1. Parazit živi u jetri životinje i polaže veliki broj jaja u žučne kanale koja preko crijeva balegom dospijeva u spoljnu sredinu (pašnjak).
2. Po dolasku u spoljnu sredinu, pod povoljnim uslovima (toplota i vlaga) u njima se za 8-30 dana razvija zametak koji poslije otvaranja jajeta dospijeva do svog prelaznog domaćina barskog pužića koji za razvoj metilja ima presudan značaj.
3. Od jednog zametka koji je dospio u tijelo puža može da se razvijena destine i stotine novih. Poslije izvjesnog vremena iz puža izlaze razvijeni zameci.
4. Razvijeni zameci sastoje se iz okruglastog tijela i dugog repića koji ima služi za kretanje. Ove larve koje su sada infektivne za životinju pojavljuju se krajem avgusta, septembra a najviše ih je u oktobru..
5. Životinja napasujući se na vlažnim i močvarnim pašnjacima zarazi se metiljom.
6. Kada metacerkarija metilja dospije u životinju djelovanjem želudačnih sokova osloboda se njena opna i ona prolazeći kroz zidove crijeva dospijeva do jetre a odatle u žučne kanale. I za dva mjeseca postaje zreli metilj.

Analizom razvojnog kruga velikog metilja dolazimo do zaključka da je njegova ključna karika barski puž, čijim se uklanjanjem može prekinut razvojni ciklus metilja.

Suzbijanje barskog puža može se potići melioracijom isušivanjem pašnjaka ili tretiranjem modrom galicom. Nekoliko kilo-

grama modre galice treba usitniti i pomiješati sa pijeskom i tu mješavinu baciti u barske vode pored pašnjaka čime se postiže uništavanje puža.

Za uspješno suzbijanje metilja travu sa sumnjivih pašnjaka treba dobro osušiti i osušeno sijeno dvati tek nakon 6 mjeseci ili silirati a nikako ne davati zelenu. Stoku ne treba napajati sa zaraženih bara.

Stoku sa zaraženih područja treba lečiti dva puta godišnje. Prvo liječenje treba obaviti u novembru ili decembru. Drugo

liječenje treba sprovesti u proljeće prije izгона na pašu.

Ljekovima se suzbije do 98% metilja. Učinak lijekova je bolji kod mladih životinja. Kod davanja lijekova meso nije za ljudsku upotrebu nekoliko dana i toga se strogo treba pridržavati. Međutim prije upotrebe lijekova neophodno je konsultovati se sa veterinarom koji će odrediti lijek i dozu prema situaciji, nikako to ne raditi na svoju ruku jer može da prouzrokuje veću štetu nego da životinja nije liječena.